

"Soča"

izhaja vsak petek o poldne in velja s pri-logom "Primorac" in "Gospodarski List" vred po posti prejemana ali v Gorici na dom posiljana:

vse leto . . . . . gld. 4:40,
pol leta 2:20,
četr leta . . . . . 1:10.

Za tuge dežele toliko več, kolikor je veja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narodnikom naravnino znižamo, ako se oglaša pri upravnosti.

"Primorac" izhaja vsakih 14 dnij ob enem z nemšnimi (nepar), "Sočalnik" Števkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izdejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Hohenwartova zaupnica.

Z Gorenjskega, 2. aprila.

Ta je bilo beginje po radovljiskem okraju začneče zde. Uradniki, duhovscina in pa organizati nemškarske kranjske industrijske družbe so vzajemno delovali, da dobe nekaj podpisov za zaupnico grofu Hohenwartu, da ga tako vendar se obdrže na površju, dokler ne bodo znaga liberalcev na Dunaju popolna. Grof Hohenwart se je v državnem zboru izrekel za zvezo z liberalci in tej zvezi velja tudi ta zaupnica. Naj se stvar se tako zavija, vendar ostane, kakor bi bilo z zehljem pritočno, da je gorenjska duhovscina sla mej liberalcev agitatorje. Da bi to bilo veri v kost, dvomimo; pač pa dobro označuje zmesane politične pojme pri nas na Kranjskem.

Ker je pa vsekako vredna ta zaupnica, da jo spočnajo širši slovenski krogi, naj jo tukaj počneš:

Visokorodni, premožni gospod grof!
Od kar ekscelenca, visokorodni gospod grof, zastopate v državnem zboru naš volini okraj, delovali ste nemnorno za njegov blagor,

Pospesevali ste s svojim mogočnim vplivom korist države in kranjske dežele in opetovanju zagovarjali na najvišjem mestu s svojo velmožno besedo opravljene zahteve slovenskega naroda.

Pa tudi neposredno se ima zahvaliti naš volini okraj. Vam visokorodni gospod grof, za mnoge pridobljene uspehe in to tem bolj, čim teže jih je bilo dobiti pod prejnjem vlado.

Uvažujemo tudi in vemo čeniti državno Vasovo previdnost, ki je v odločnem trenutku premotila opasni položaj — in neslabno, v pravem pomenu konservativno dejanje, ki je varovalo državne koristi in priznalo k sestavi sedanja vlade.

Ker upamo, da to dejanje ne bo imelo slabih posledic niti za naša verska načela niti za naše narodne težnje, zato se ne pridružujemo tepochveni sodbi katerikrov, ki nimajo, — ali pa iz strankarskih ozirov nočejo imeti razuma za tiso, smotreno delovanje trenzega državnika, ki morač merijo uspehe po vrsti in hrup brezplodne dnevnne politike.

Zato obsojamo izjavo, katera je podpisala nezadnja manjšina volilcev našega okraja, ter nam je živa potreba, da izrečemo: Vam visokorodni gospod grof, svojemu državnemu poslancu najiskrenje zahvalo, ker navzite visoki starosti vstajajo na svojem mestu, kot krepek branik konservativne načel in narodne jednakopravnosti; zato Vam izjavljamo neomejeno zaupanje in želimo, da bi Vas Bog ohranil še mnogo let v korist našemu volinnemu okraju, katerga tudi se poslej blagovalite uspešno zastopati.

Sprejmite visokorodni gospod grof od svojih volilcev izraz globoke udanosti in naj-oddinješega spostovanja. —

To pismo ima pač pred vser, namen, v oči pesek tresti tistim, ki so ga podpisali. Grof Hohenwart se tukaj proslavlja kot krepek branik narodne jednakopravnosti. Pač moramo se uprati, kolikor je gospod grof poslednjih deset let govoril za nas Slovence? Še spomnil se nas ni nikoli: pač pa je slovenske poslanke zadrževal, da niso kdaj storili kakega odločnega koraka. Kakšno je pa bilo tisto konservativno delovanje Hohenwartovo v odločnem trenutku? Z liberalci se je zavezal, da je vrgel grofa Taaffeja. Kasnejša nevarnost je pa tedaj pretila na Dunaj? Nobena druga, kakor da bi po novi volilni reformi nemškoliberalna stranka, izgnila s političnega pozorišča in bi Slovani dobili v državnem zboru večino, ki jim gre po stvari prebivalstva. Mi ne rečemo, da bi to dejanje grofa Hohenwarta ne bilo zares konservativno, ali konservativno je bilo le v tem zmislu, da je ohranilo nemštvu preventvo v Avstriji in pa tisti nemški liberalizem, ki je po priznanju samega "Slovenca" oči socijalnemu demokratizmu in anarhizmu. Tisti razdirajoči elementi, proti katerim je grof Hohenwart varoval državne koristi, so pa tisti nižji stanovi, zlasti delavci raznih vrst, katerim je grof Taaffe hotel dati volilno pravico. Delavci pač ne prezrejo tega, kar jasno kaže, da jih stranka, ki se jim sedaj marsikje laska, smatra za razdirajoče elemente in jim se volilne pravice ne privošči drugače, kakor na kak tak način, da bi ne imeli nobenega upliva na parlamentarno življenje.

Sedaj nastane uprašanje, kakšo so se pač dobili podpisi za tako zaupnico, ki je naravnost udarec v obraz slovenskega naro-

da? Podpisali so jo najprej nekateri, ki so že dozdaj nasprotniki našega naroda, ali pa za narodnost precej mladi, potem pa ljudje, ki političnih razmer ne poznajo. Pri nekaterih se je delalo s tem, da so jih slepili, da je znana nezaupnica Hohenwartu naperjena proti duhovščini. Na to limanico se je uselilo mnogo duhovnikov, ki so sicer možje narodnjaki in poštenjaki, se več pa navadnih ljudij, ki so udani duhovščini, kakor Slovenci sploš. Nekaterim so pa v najstrašnejših barvah naslikali rude, s socialistično pošast in groze, ki bi nastopile, ko bi delaveci dobili volilno pravico. Seveda se je marsikateremu kmetijskemu očanu, ki se ni bil kaj dalje po svetu, kar srce krilo, ko je slišal strašne stvari in je z veseljem podpisal zaupnico moža, ki je eto delavo take nesreče.

Podpisov je na zaupnici zares precej: podpisani so vsi v prek volilni možje, nekateri župani, občinski odborniki in navadni veliki. Tudi občinski pečati se na njej bliše. Tukaj podpisov pa ni, da bi se moglo že trdit, da večina prvotnih volilcev zaupa grofu Hohenwartu. Sploh je nezaupnica inuča tehnike podpis in je bila bolj izraz svobodne volje volilcev. Podpisali so jo bili največ župani in občinski svetniki, torej možje, ki so nekako pooblaščeni, govoriti v imenu občine. Izgovor, da takaj pridejo v postav le volilni možje, ne velja, ker poslednjih mandat volja le 90 dnij, potem so pa čisto navadni volilci, dočim je župan vendar le nekak zaupnik občine. Sicer pa tudi nadiralci podpisov za Hohenwartovo zaupnico niso gledali, če je kdo bil volilni mož, ker sicer bi ne bilo podpisanih toliko navadnih volilcev. Dohet jih je bil vsakdo, da je le podpisal.

Koristili slovenskemu narodu pa gotovo s tem niso, da so potrdili, da odobrujejo zvezo z nemškimi liberalci in da so kot veren katoliški narod pokazali svetu za liberalnega v najslabšem pomenu besede.

Dostavek uredništva. — Zaupnica grofu Hohenwartu kaže dovolj jasno, kako grozno so se nekateri politiki na Kranjskem navadili hlapčevati vladi, naj bo katoliškoli. Kar se tice koalicjske vlade, smo slučajno celo z gosp. dr. Mohničem enih mili, kajti v zadnjem "Katoliku" jo je odločno pobijad. Tu vendar se uprav tujevi pristaši tisti, ki so oskrbeli zaupnico — ustvaritelju koalicije. Kakšo se to zglaša? Tu mi drugače nego: bodisi je zavladala v nekaterih političnih krogih na Kranjskem populna konfuzija načel, bodisi se načela umikajo globoko v kri in meso zajezenemu servilizmu "na vzgor". Katero je pravo? — Nase innenje smo povedali od začetka dostavka.

Po Košutovem pogrebu.

V nedeljo se je vršil v prvostolnici kranjske ogrske pogreb, kakoršnega ponosna Budimpesta gotovo ni se videla. Ta dan so izročili materi zemlji balzamovano truplo Lajosa Košuta, katerega je madjarski narod odkoval bolj nego kateregakoli svojega do sedanega kralja. Vsi listi so polni oboširnih popisov velikanskih pogrebnih slavnosti, h katerim so prihitele deputacije iz mnogih madjarskih mest, trgov in vasij in katerih se je vteležilo na stotočje naroda. Vsi listi so izhajali že od smrti Košutove črno obrobljeni.

Ni naš namen, da bi opisovali te pogrebne svečanosti: le toliko rečemo, da so morale biti res takoj velikanske, kakoršnih naboliko popisati ne s persom ne z živo besedo. Cesari in kralji umirajo, a takega pogreba, takega splošnega žalovanja ni za njimi.

In kdo je bil ta Lajos Košut, katerega je madjarski narod še po smrti odlikoval z največjimi častmi, ki so sploh mogoče?

Tega nam pač ni treba še le praviti, ker več ali manj je njegova preteklost znana vsakemu čitatelju našega lista; ob kratkem smo tudi v predzadnjem steklju govorili o tistih delih Košutovih, za katere mu je madjarski narod do danes ohranil najsrnejšo hvaležnost, ljubezen, da fanatično in slepo oboževanje.

Za kar je Košut deloval pred l. 1848., to so Madjarji z majino izjemo dosegli l. 1866.; in kdo ve, ali bi Madjarji danes imeli popolno političko neodvisnost, da ni bilo Košutovega revolucionarstva pred l. 1848.!? Madjarji imajo danes povsem nezavisno državo, v kateri so vselej skrajno krivitnega volilnega reda neomejeni gospodarji, čeprav

so po številu v manjšini. Slovakov, Srbov, Rumunov in Nemcev je več nego Madjarov, a so popolnoma brez narodnih pravic, da je njihov narodni obstanek v veliki nevarnosti, aki bi še dolgo trpeli sedanji neznosni odnosi. Edino vladar in vojska sta se tista vez, ki združuje našo državno polovico z "Madjar-orštagom". — Ali to zvezo moramo Avstriji dragu plačevati. Ne le to, da mora naša državna polovica za skupne stroške plačevati dve tretjini, ogrska pa le eno tretjino, mora naša vlada v vsakem oziru tilmik pripogibati pred oholimi Madjarji; zunanj politika se mora tirati v njihovem zništu in celo v naše notranje zadeve se utikajo. Njihova beseda na Dunaju je čestokrat merodajnejša nego najsrnejša želja vseh avstrijskih narodov.

Toda madjarski šovinizem se ni zadovoljen s takoj ugodnim stališčem v srednji Evropi. Oni hoteli iti se dalje in pretrgati z našo državno polovico sleherno vez. Kdo se ne spominja velikanskih demonstracij proti skupni vojski? Kdo ne vidi, kakšo brezobzirno se vedejo Madjari celo proti svojemu kralju? Ne zamudejo je prilike, ko imajo le kolikaj povoda, demonstrirati proti enotnosti avstro-ugarske carevine in celo proti vladajoči dinastiji habsburški.

Vse meje so pa Madjarji prekoračili povodom Košutove smrti. Tu je le dvojno mogoče: ali da so Madjarji povsem pozabilili na to, da je Košut proglašil habsburško vladarsko kraljevijo izgubljeno za prestol ogerski in ki je ostal do smrti sovražen sedanjem ogerskemu kralju, — ali pa da so ga toliko slavili uprav zaradi take njegove preteklosti.

Vsa znamenja kažejo, da Madjarji slavijo in obožujejo Košuto uprav zato, ker je postal revolucionar do zadnjega diha. Prenome demonstracije, javni govor in madjarski časopisi dokazujejo dovolj jasno, da madjarski šovinizem ne pozna meje. Spodobno počasne moža, ki je živel in trpel za neke ideje, bilo bi na mestu, kajti vsak narod je dolžan hvale in zahvale svojim odličnim sinovom; ali tako slavljenje, kakoršno so uprizorjali povodom Košutove smrti, mora žaliti vladarja in vsakogar, ki je svojem cesarju in kralju ohranil le še trohico zvestobe v svojem sru. Zato so pa ostali naši uradni, vladni in polvladni listi povsem malomarni za vse Košutove slavnosti, katere so bodisi prezirali ali pa le na kratko omenjali.

Ne verujemo pa, da bodo mogli naši vladni služeci listi tudi nadalje molčati o vsem, kar se pripravlja na Ogerskem. Mnogi govorniki so napovedovali se odločnejši boji za Košutovo ideje. Znani pisatelj Moriz Jokai je hotel nekoliko pomiriti razgrete duhove in je trdil, da s prenosom Košutovega trupla v domovino imela sta ob enem slovesen prihod tudi mir in sprava. Ali takoj na to je začel strastno govoriti vodja neodvisnjakov, ki je temu oporekal in dejal, da na grobu Košutovem nikakor ne bo rastla palma miru in sprave, kajti verni učenci velikega pokojnika dobili so novo okrepčilo, ko imajo vsaj truplo svojega velikega učitelja med seboj, da bodo toliko odločnejše mogli nadaljevati boj za popolno svobodo naroda madjarskega.

Nadejamo se, da dogodki zadnjih treh tednov so na Ogerskem povsem otvorijo oči našim merodajnim politikom v Avstriji. Čas bi že bil, da bi vsi naši visoki krogi konečno vendarle sprevideči, da madjarskemu šovinizmu se mora narediti radikalni konec. Ako le hočejo, takoj bo konec z madjarsko sopirnostjo. Vedeti je nameč treba, da največji kričati na Ogerskem so židje, ki pa vpijejo in ropotajo le toliko časa, dokler se čutijo povsem na varnem; kakor hitro se jim pa stopi prav resno na prste, takoj je pri kraju z njihovo srčnostjo in odločnostjo.

* * *

Povodom smrti Košutove pojavljali so se pa še neki drugi prizori, katerih noben avstrijski politik ne bo smel prezirati. Mesto Turin, kjer je pokojnik živel lepo število let in konečno umrl, je skazovalo mrtvemu pokojniku vse mogične časti. Premloga italijanska mesta so brzjavno izražala pokojnikovi rodbini svoje sozialje. V takih izjavah je padla marsikaka trpká beseda proti skupnemu sovražniku italijanskega in madjarskega naroda in izražale so se vroče simpatije Italijanov za "vitezki narod", ki se tolri hrabro bori za svojo svobodo. Tudi ministrski predsednik in celo kralj sta izrazila rodbini svoje

Oznanila

in "postanice" plačujejo se za širistopno petu-vrsto:

8 kr. , če se tiskajo 1 krat,

7 . . . . . 2 . . . . .

6 . . . . . 3 . . . . .

Večkrat — po pogodbah. Za večje črke po prostoru.

Posamečne steklje dobivajo se v to-bakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiju nasproti vel. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte delia Fabri po 8 kr.

Dopisi pošljajo naj se uredništvu, načnina in reklamacije pa upravnosti "Soče". — Neplačani pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vracajo.

Uredništvo in upravnost je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

sožanje; v pondeljek je pa italijanska zbornica sklenila, izreci pokojnikovim sinovom v imenu italijanskega naroda najglobokejše sožanje. — In ko so Madjarji prepeljali pretekli teden mrtvo truplo v Budimpešto, izkazovali so mu Italijani na vsej poti do avstrijske meje vse možne časti. Na meji se je pa postavil videmski župan, zid Morpurga, od mrlvega Košuta in Madjarjev na način, ki je očitno izvajanje Avstrije. — Taka zaveznica Avstrije se je zopet pokazala Italija ob tej priliki.

Pa tudi naši Italijani niso hoteli zaostati v demonstracijah za Košutu. V Gorici so pripravljali na kolodvoru večjo ovacijo, katero je pa redarstvo o pravem času zabranilo s tem, da je prepovedalo vstop na kolodvor. Zato so mnogi Goričani sli v Rovinje, kjer je moral madjarski vlag čakati 20 minut na tržaški vlak, da sta se ondi srečala. V Rubijsah pa naši Goričani že prišli bliže Madjarov, da so jimi mogli izraziti svoja sožanje in skazati spostovanje do pokojnika. — Čemu vse to? Ali res edino le zaradi simpatij do Madjarov?

Končamo! Ob smrti Košutovi se je jasno pokazalo, da staro sovraštvo Madjarov in Italijanov do takozvanega "skupnega sovražnika" ("il comune nemico") ni ponehalo, pač pa edajce čvrsteje veže njihova srca.

Mi Slovani si pa ne bomo razbijali glav zaradi take zvezne med imenovanima narodoma, kajti če se ne brigajo za vse to listi, proti katerim je naperjena, čemu jih bomo mi nepoklicani varuh?

Dopisi.

Iz Ljubljane, 28. marca. (Izv. dop.)
V Ljubljani dobimo vendarle električno razsvetljavo. Dotični odsek mestnega sveta se o tej stvari pogaja z budimpeštsko tvrniko Ganz,

Mui niso bili mej našimi konservativci, to je mej tistimi možmi, katere je priporočal "Slovenec", bili največji zagovorniki gledališča? Kdo je bolj zagovarjal zgradbo deželnega gledališča kakor dr. Mosche, kdo je bil bolj naročen za deželno gledališče, kakor gospod deželni glavar Detela in pa gospod dr. Papež? To so vendar možje, katerih gotovo nikde ne bodo pristevali mej slovenske liberalce. Ta dogodek dovolj jasno kaže, kako je nekaterim ljudem dobro vsako srečstvo, da bi se le politični nasprotnik pripravil ob dobro ite.

Da so gospodje bili že z začetka proti gledališču, bi jih tudi nihče ne bil zameril, vsakdo ima lahko svoje nazore o kaki stvari in te nazore lahko brani, ali poprej vsemu pritrditi, potem pa krivdo na druge zvrati, to pa ni lepo.

Omeniti pa moramo, da se sem terjata tudi od naprednjaške strani večkrat malo po nepotrebnu razburajo strasti. Tako je gosp. S. e. povedom precej miroljubnega oklica za pristop k dolenskemu katoliškemu političnemu društvu marsikaj zapisal, kar se pri nas opravičevali ne dă. Če nemško-liberalni listi zavabljajo čez verske rede in redovniške kute, slovenski pa tega ne smejo.

Taka pisava je le dobro orozje nasprotnikom, ki to smatrajo za dokaz, da so napredniki nasprotniki vse duhovštine, ne pa le nekaterih politikarjev, ki pa se ne predstavljajo duhovskega stanu.

Na ta način se ne dela pot do sprave, in kranjsko slovenstvo, ki bi bilo poklicano za vodstvo drugih Slovencev, ne dobi nobenega ugleda, ako se bomo vedno prepričali mej seboj. Vsak pravi napredek bode nemogoč in nemškutarji si lahko utrdijo svoje postojanke pri nas, kakor so si jih že deloma, da Slovenec ostane tudi zanaprej le — podlaga trnjevi peti.

Iz Ljubljane, 22. marca. — Vendar jedenkrat! vzliknil sem, ko sem se zadnje dni sprehajal po Latermanovem drevoredu in videl živahno gibanje na stavišči "Narodnega Doma". Dolgo let se je stvar oddala, ali naposled se je vendar le začel zidati. Dne 29. junija položi se temeljni kamen. Z "Narodnim Domom" začne se za Slovence nekaka nova doba.

Gledališče slovensko letos dobro uspeva; posebno opera je vedno dobro obiskana, da je težko dobiti predvirov ob takih prilikah. Tudi Nemški župan je prihaja, z slovenskim predstavatom. Obžalovali je pa, da se v "Dramatičnem društvu" in pa mej gledališčem objem zadnjih časov kaže malo nasprotje. Tudi tukaj se kaže, da Slovenci brez prepričanja živeti ne moremo. Da bi le to nasprotje stvari ne škodovalo. Slovensko gledališče ima že tako dosti neprijateljev. Posebno naša konservativna stranka se rada v svojem glasilu poganja v deželno gledališče in to rabi za nekako agitatorno sredstvo proti napredni stranki. Tako postopanje pač ni lepo, da ne rabimo hujšega izraza. Razpravljalni ne bodoemo o važnosti slovenskega gledališča za napredek narodne zavesti, ker se je o tem že mnogo pisalo in naposled seveda ima tudi o tem vsakdo lahko moje misli. Nekaj drugačega pa le moramo opomniti. Za grajenje deželnega gledališča so glasovali tudi pravi konservativci. Še posebno naprošeni so za deželno gledališče bili možje, katere je priporočal ob volitvah "Slovenec". Po naših mislih je bil tedaj čas oglasiti se proti gledališču, ako so ga gospodje imeli kaj proti njemu, ne pa sedaj zdražbo delati. Vidi se, da nekateri gospodom gre le za to, da imajo kako agitacijsko sredstvo. Skrb za kmeta jim je pri tem seveda deveta briga.

Nemško gledališče je pa navadno prazno. Če ga kake sprememjene okoliscine ne podpró, utegne zamreti. Tukaj se vidi one-moglost kranjskega nemškutarstva. Če tudi imajo hranilnico na svoji strani, vendar ne bodo mogli dolgo nit svojega gledališča vzdrževati. Seveda se utegnejo razmere se prememiti. Kranjsko nemšto, oziroma nemškutarstvo tukaj že več desetletji životari le z vladno pomoko. Propalo je le zaradi tega, ker Taaffejevo ministerstvo je ni takó podpiralo kot prejšnje vlade. Povzdigniti se pa utegne, ako bodo na Dunaju krepkeje podpriali nemšto. Opazi se že tudi na Kranjskem, da se nemšto ozivlja in krepča, od kar mu ljubko prigreva solnce koalicije. Pri gledališču se to letos še ne opaža, ali se bode že opažalo, ako bodo sedanje razmere dolgo trajale. Življev, sposobnih za novo nemškutarjo, ne manjka. Samo zaradi tega se se tako očitno ne pokažejo, ker prav ne verujejo v stalnost sedanjih političnih razmer. Kakega optimizma pa Slovenci ne smejo gojiti v nobenem oziru.

Dne 20. t. m. zjutraj ob dveh je umrla soproga deželnega odbornika in cesarskega svetnika g. Ivana Murnika. Pokojnica je bila hči g. Janeza Nep. Horaka, dobro znanega lani

umrlega rokovičarja, ki se je z Moravskega naseljil v Ljubljani. Njen otac je igral prejšnja leta važno vlogo v narodnem življenju. Narodno odgojena se je leta 1870. poročila z gospodom Ivanom Murnikom. Ves čas je zavzemala odlično ulogo v našem narodnem življenju. Ni lahko popisati vse njeno delovanje. Ona je tako rekoč vzbudila narodno zavest med ljubljanskim ženstvom.

Neumorno je pospeševala naša narodna podjetja. Vedno je nabirala za kako narodno stvar. Za to jo pa bodoemo težko pogrešali. Odlikovala se je ne le z narodno gorečnostjo, temveč tudi z odločnostjo; cesar se je ona lotila, to je tudi izvrsila. Poleg tega je bila jako človekoljubna. Bila je na čelu odbora gospod, ki so pobirale in prirejale obliko za revno šolsko mladino. Naš narod je torej ohranil gotovo hvaljevni spomin. N. v m. p.

Na Kožaršču pri Volčah, 2. aprila. — V letošnji za sedajni čas že primeroma toplo pomlad oživelj je pri nas — razven prirode — tudi novo društvo. Krstili smo ga na ime: "Mlekarško društvo za Kožarše". V ta namen sestavljena pravila odposlana so že na pristojno mesto v potrebenje in začeli smo tudi prav živo ropotati za zgradbo nove društvene mlekarnice, ker ni bilo mogoče dobiti v vasi primernega prostora v ta namen. Ob kratkem rečeno, naša mala občina, naredila je v tem pogledu v velik korak. Nadaljni obstanek bo društvu le v tem slučaju zagotovljen, ako vsi dosedanji društveniki stanovniti ostanejo in še nekateri "neverni Tomaži" pristopijo.

Le ako se vsi oklenemo mlekarškega društva, pričakovati smemo, da se nam trud obilno in v prid vsej občini povrne. Ob tej priliki vabimo tudi naše bližnje sosedje Čiginje k vstopu v naše društvo. Da ne pozabim, bodi tu omenjeno, da sta nas splošna zadovoljnost in dober napredok našega sosednjega "Volčanskega mlekarškega društva" zdravnila in k temu koraku nagnila.

Predno pero odložim, še nekaj!

V 6. štev. "Prim. Listu" pise g. dopisnik od Sv. Lucije, da so "stari, izkušeni mlekarji in maslarji od Sv. Lucije novorojenemu društvu kumovali ter so mu pomogli na noge z dobrim svetom in s perešom". Tem besedam g. dopisnika naravnost in brez pomisleka pritrjujemo.

Hvaležnost tirja od nas, da glavnega kuma ali botra našemu društvu emenijem elatejtem "Soče" javno predstavimo. Ta je posebno po svojih mlekarških izdelkih, daleč na okrog znani g. Ign. Kovačič, veleposestnik pri Sv. Luciji. Imenovani gospod nas je od prvega koraka, ktere smo v ta namen storili, v vseh zadetih takorekoč zaročil, in takor upamo, opirali se bomo tudi zanaprej na njegove dobre svete. Zato pa posiljam velecenjenemu gosp. Ign. Kovačiču našo najtoplejšo zahvalo za njegov doseganj trud v korist našega društva in prizadevali se bomo, da mu med nami ohramimo trajen in hvaljen spomin.

Bog ga živi še mnogo let!

Podmengorski.

Iz Dornberga, 1. aprila. — Danes prizredil je oddelek tukajšnjih veteranov, združen s rihemberškim, svoj prvi izlet v Črniče. Lepo je bilo videti, ko je iz Dornberga korakalo 60 mož, večinoma uniformovanih, z godbo na čelu proti Črničam. Med potom svirala je godba in v Selu je bil kratek počit. Do tam nabrala se je bila lepa množica: žudstva in naraslja do Črnič nad 200 mož. Deputacija iz Gorice in Črnič prišla je naproti izletnikom in skupaj so po kratkem pa jedernatem pozdravu in odzdravu koralji v Črnič pred poslopje gospoda župana. Tam so pričakovali sprevod gospod župan, gospod predsednik društva Jacobi, gospoda častna uda profesor Berbuč in župnik Grča, deputacija Sokola iz Prvacine, druge odlike osebe in velika množina ljudstva. Praznično z zastavami okrašene hiše, streli iz možnarjev, živjoklici, kazali so, da smo prišli "svoji k svojim". Izpred županove hiše odšlo je društvo pred gostilno gosp. Kosovela, kjer je bila pripravljena pod milim nebom mala južina: Tudi tam je svirala godba. Kar se oglašilo veterani s krasno pesmico "Lepa naša domovina". Vsakdo je mislil, da so to izurjeni pevci — bili so pa le samouki, in vendar so želi obilno polhavo.

Prva napitnica, katero je sprožil gosp. predsednik društva veteranov, veljala je Nj. Veličanstvu, kojo so nazoči stoje poslušali. Navdušeni slava in živjoklici doneli so prijubljenemu vladarju.

Viharni živjoklici spremljali so tudi napitnico gospodu županu Bolku, kateri je daroval oddelek sveto gld. 20., kot temelj zdržbe črniških veteranov. Godba se je vrstila s petjem, tako, da je navdušenje zmiraj rastlo. Od tam so korakali veterani pred županstvo, kjer je godba svirala več komadov. Gospod župan je pogostil godce in veterane s kapljico izbornega vina. Potem so se zbrali veterani v gostilni gospoda Ivana Pignatarija. Tudi tam je svirala godba in napitnica sledila je napitnici. Omeniti je posebno napitnicu gospodu Jacobi-ju, gosp. županu, gosp. prof. Berbuču, gosp. župniku Grču itd. Zanimiv je bil posebno govor g. župnika Grča, kateri je

v jedernati besedi navduševal navzoče k slogi in edinstvi pod geslom vse za vero, dom in cesarja. Odhad je bil napovedan ob 6. uri zvečer, pa mogoče ni bilo lociti se tako hitro od prepričljivih Črničanov. Spremljani od novo vstopiših 21 veteranov iz Črnič in gromovitim živijo — in na svodenje-klic odšel je oddelek ob 7. uri. V Batujah čakala je velika množica ljudstva izletnike. Bil je tam kratek postanek. Tudi tam so zagotavljali odšuženi vojaki in rezervisti, da hočejo pristopiti v obilnem številu k veteranskemu društvu.

Bil je res krasen dan za izletnike, vreden, da se postavi s zlatimi črkami v krovniko oddeka, kajti srčnega sprejema si nikdo se misli ni mogel. Opomniti je, da dornberški oddelek steje zdaj nad 100 mož, da si prizadeva ustanoviti nedotakljivo glavno, podpira bolne in revne društvenike in skrbi za spodoben pogreb udov, torej je ujedgov obstanek gotov. V edinstvi je moč; le tako-naprej!

Domače in razne novice.

"Križev pot" našega urednika vsled tožbe državn. pravdnosti končal je s šestimi občinami v ponedeljek. Konč je ugoden, urednik je bil tudi v drugi instanci oproščen. — Sodnemu dvoru je predsedoval svetnik gosp. Jos. Goriček, prisrednika sta bila svetnik g. Gironec in pristav g. Debeljšek; državno pravdinstvo je zastopal g. Zorčer; zapisnikar avsultant g. Jos. Fon. — Čitali so se razni spisi prejšnjih treh občin, in potem obširnejši ulok c. kr. državnega pravdnista proti razlogom v razsodbi prve instance. — Urednik se je zagovarjal sam, pozival se na svoje prejšnje izjave in izpovedi ter ugovarjal načinom v omenjenem uloku. Po krajšem odgovoru državnega pravdnika in zopetnem ugovoru urednika začel je sodni dvor svoje posvetovanje, ki je končalo z oproščenjem našega urednika. — Državno pravdinstvo namerava baje napraviti pritožbo celo na Dunaj "v obrambo zakona". — Ta tiskovna pravda je trpel celih 11 mesecov.

"Goriška ljudska posojilnica". — V ponedeljek sta se v redni seji sestavila ravnateljstvo in nadzorstvo takole:

Ravnateljstvo: Ravnatelj: odvetnik dr. Nikolaj Tončki, njegov namestnik veletržec Ivan Dekleva, denarničar: profesor in hišni posestnik dr. Franc Kos, preglednik: zasebni uradnik Franjo Ferfija, tajnik: tiskar in urednik Andrej Gabršček.

Nadzorstvo: Predsednik: mons. Franc Avg. Kosuta, tajnik: nadnev, v p. in posestnik Val. Kancler; nadzorniki: ravnatnik in posestnik dr. Andrej Lisjak, trgovec in posestnik Ivan Hansner in gozdnega urada blagajnik Anton Erzen.

Ravnateljstvo in nadzorstvo je v skupni

seji določilo, da tudi zanaprej ostane vse pri

starjem, kar se tiče obrestovanja hranilnih

ulog in posojil, namreč hranilne uloge se

bodo obrestovale po $4\frac{1}{2}\%$, posojila pa se

bodo dajala po $6\frac{1}{2}\%$; uradni stroški ostanejo

tudi zanaprej $1\frac{1}{2}\%$; pristopnina bo znašala 50 kr. za prve 4 deleže, pozneje pa niso več.

Uradne ure ostanejo tudi zanaprej ob

nedeljah, ponedeljkih in četrtekih od 11. pred-

poldne naprej.

Ravnateljstvo bo imelo tudi nadalje

svoje seje vsak ponedeljek ob 6. zvečer.

"Goriška ljudska posojilnica" je prevažen narodni denarni zavod, ki bo za nekaj let lahko veliko koristil slovenskemu naredu ob slovensko-čaški jezikovni meji. Posojilnica dovrši koncem maja že 11. leto svojega ozornega delovanja, ki mora pridobiti društvo popolno zaupanje v vsakem oziru. Slovensko občinstvo naj se tedaj zaupno obrača do naše posojilnice in hranilnice, kadar ima preveč ali premalo denarja za svoje potrebe. Na tak način bomo imeli v malo letih takó močan denaren zavod, ki bo širil in utrijeval ugled in dobro imé slovenskega naroda tudi med našimi sosedji.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici imelo je v nedeljo 1. t. m. svoj letni občni zbor.

Nazvočih je bilo početkom 48, pozneje 58

društvenkov.

Predseduje dr. Anton Gregorič.

Zapisnik v odnosnosti društvenega tajnika Josip Hrovatin, odbornik in društveni denarničar,

Vlado zastopa c. kr. okrajski komisar in ob enem za društvo vladni komisar Bogomil Prinzig.

Ob 2. uri popoldne odpre predsednik občni zbor ter omeni, da je bil veljavno sklican z vabilom, objavljenim v goriskem listu "Soča" z dne 16. marca t. l. st. 13, ki je bil pri lanskem občnem zboru v zmislu §. 36. državnih pravil določen za objavo društvenih razglasov in vabil. Vrhlu tega doposla so se tiskana vabilna z vrednostjo 1000 lire. Predsednik konstatuje, da je nazvočih 48 društvenkov, katerih je zdaj 218, in da je torej občni zbor sklepčen v zmislu §. 34. d. državnih pravil. Na to predstavi kot vladinega zastopnika c. kr. okrajski komisar Bog. Prinzing, katerega nazvoči po-zdravijo.

V odnosnosti društvenega tajnika prebere odbornik in zapisnikar Josip Hrovatin letno poročilo za 1893, katero vzame občni zbor brez ugovora na znanje.

Društveni dežurničar prebere in pojasni na to račun za leto 1893, in sicer posebe za upravní, za domači in za zunanjí bočni za log ter razkaz premoženja za vsak zalog posebe. Po društvenih pregledovalci računov že prej pregledane in potrjene račune in razkaze premoženja potrdi tudi občni zbor soglasno brez nikakega ugovora in sicer za vsak zalog posebe.

Pračenje za leto 1894, vseh treh za log sprejme in potrdi se nespremenjen po odborovem predlogu.

V imenu društvenega odbora predlaga predsednik, naj se premenijo društvena pravila v tem smislu, da se bo §. 28. za naprej glasil takole: „§. 28. Kako je način način društvene novice, dolčuje občni zbor“. Ko je predlagalec ta predlog pojasnil in utemeljil, sprejel je občni zbor nasvetovano premembo soglasno.

Društvenik Josip Hrovatin predlaga, naj občni zbor sklene, da, ako ne bo c. kr. vlad med tem drugače zahtevala, naj se društveni novci se dalje tako načinu, kateri do zdaj, namreč na "Montu" in Gorici in v "Goriški ljudski posojilnici". Občni zbor pritrdi tem besedam in sprejme ta predlog z vsemi glasovi.

V smislu

koj po 1 popoldne že v roke. — Tri naše deputacije so mu pa pripravile pisane spomenice, v katerih so zabeležene prošnje in želje, katere so mu namezavale ustno izraziti.

Na Dunaj je odpovalo državni poslanec grof Alfred Goronini v ponedeljek zvečer, dr. Anton Gregorčič pa sredo, ker državni zbor je pričel svoje delo že v tork.

Kakšo bili. — Na drugem mestu priovedujemo, kakšo malo se briga gorški magistrat za više ukaze zastran slovenske ljudske sole. Ko je pa ministerstvo razveljavilo izvolitev g. Ant. Jakobi -ja v mestnem soškem svetu, razpisal je že v par dneh novo volitev: v tork se razpošljali vabilo k volitvi v sveto. Toda povabljeni so bili samo učitelji in učiteljice mestnih šol; 16 učiteljev (!!) in 8 učiteljev, vse e. kr. učitelje je pa magistrat prezri, kar se je letos prvič zgodoval. Vsek tega je bil izvoljen Marjanec kandidat g. Zerman s 17 glasovi. — Ali je pravilno to, da so se letos prezrli vsi e. kr. učitelji? Upamo, da bo deželni soški svet vareči dosedanje navado in pravice e. kr. učiteljev. Gosp. Jakobi je podal utok proti takemu postopanju. Prav bi bilo, da bi se pritožili tudi vsi tisti, katerim je bila nakrat vzeta dosedanja volina pravica.

Prvački Sokol v Prvačini napravi veselico v nedelji, 8. aprila ob 7. zvečer v čitalniških prostorih. Iz posebne prijaznosti sodeluje „Gorški Sokola“ tam buraški zbor. — Spored obsega godbo, tamburanje, govor, deklamacijo, petje, strelkanje in komičen prizor: „Kneftra vedeni Čevljari“ skupi. Po veselici ples. — Vstopna 20 kr., sedež 10 kr., srečke 10 kr. — k plesu 1 gld. — K obilni udeležbi vabi!

ODBOR.

V Prvačino pojde v nedeljo ob 5. pop. veliki omnibus, ki popelje tukaj tamburaše in sprejme lahko se nekaj oseb. Vožnja za tje in nazaj znaša 1 gld. Ako se oglaši se kakih 25 oseb, pojdet dva omnibusa nove družbe v Prvačino. Kdor želi peljati se v tej družbi, oglašaj naj se do jutri večer v naši tiskarni. Zbirališče bo pri „zlati zvezdi“ na starem trgu.

S Tolminskem. — 3. aprila. — Visoki dež. sol. svet je g. Andrej Vertovca že zopet izključil iz okraj. sol. sveta in na njegovo mesto poklical g. Širca, kot vodjo glavne sole v okraju! Dež. sol. svet je ovrgel postavno izvolitev Vertovčeve z razlogom, da sinatra tolminsko stvarazrednico za glavno solo v okraju. Opominiti pa je, da kar dež. sol. svet samo le smatra, ni se postavno.

1. Postavno ni nobene glavne sole v okraju.

2. Pač pa so bile volitve dveh učit. zastopnikov postavno razpisane v vabilu k uradni okraj. učit. konferenci te od dež. sol. sveta potrjeni. Vrste so se vsakokrat postavno in pravilno.

3. Že v letu 1875. se je hotel na enak način vthotapiti v okraj. sol. svet Deminco, reksi, da je voditelj stiri-razrednice in e. kr. pripravljavnice v Kobaridu, a dež. sol. svet je takrat to zavrnal rekoč, da postavno voli oba zastopnika učiteljstvo; kar je bilo tedaj v dež. sol. svetu v letu 1875. postavno, je pri tistih razmerah postalno po 19 letih nepostavno!

4. Od kar je nova šolska postava, volili so vedno v tolminskem okraju oba zastopnika učitelji in tako se vrsti se dandanes v goriskem in sežanskem okraju, kar je v teh ekrajih postavno, je v našem nepostavno!

NB. Znano je slehernemu učitelju, zakaj, kako in od kod prihaja omenjena protipostavnost, kršenje učiteljskih pravic in krivljeni napad na Vertovca.

Le samozatajevanju učiteljev se je zahvaliti, da je prenahal prepis na Tolminskem z znano osebo na sol. poju. A sedaj pride zopet hinavec ter vrže preporno jabolko mej učiteljstvu — in svoje dostojanstvo!

Dobro, gospodine! Vaša razjaljava in izvajajoča pisma na učiteljstvo imamo sicer v rokah, pa prepričati se nočemo z Vami. Zavedno tolminsko učiteljstvo bode brez hinavščine taktno in na predlagi postave že vedelo braniti svoje pravice in ni dvoma, da bi slednjic tudi ne zmagalo.

Iz Tolmina. — Načelnstvo „Hranilnice in posojilnice v Tolminu“, registravane zadruge z neomejeno zavezo, naznanja slavnemu občinstvu, da je pričelo svoje delovanje z dnem 2. aprila ter sprejema hranilne vloge po 4%, na leto in daje posojila na posestva ali osobni kredit vsaki ponedeljek in četrttek od 10. do 12. ure predpoldne v zadružni pisarni, ki se začasno nahaja v občinski pisarni. S tem so vsi rodujubi vabljeni, da podpirajo ta prekoristni zavod z vlogami in dobrimi sveti. Posebno se priporočimo duhovnikom in učiteljem, da poidejo na rok ter z dobrovoljnimi opozarjanji pri izposojevanju obvarujejo zadružno skolo.

Načelnstvo „Tolminske posojilnice in hranilnice“.

Iz Kobarida: V nedeljo 8. t. m. ob 2. pop. bo v prostorih pri gosp. Antonu Jurčiču prvi občni zbor „Sudarskega društva“, kateremu se vabijo vsi zavedni kmetovaleci Kobarida in okolice. — Osnovalni odbor.

Vsprijem v katoliško cerkev. — Veliko soboto sta Ernest in Milica Štrukuljevič, rojena v Surdelici v kraljevini srbski, bila v Šempasu sprejeta v katoliško cerkev.

Iz Drežnice. — „Kože v naši občini so skoraj popolnoma odpravljene. Ali javno moram povedati naše prepričanje, da je za nas to velika škoda, katere ne bo takoj lahko popraviti. Posebno je škoda tistih koz, katere smo redili v Morizini (v tistem golem hribu, ki se vidi na enej strani Soče, ko se peljemo iz Kobarida proti Trnovemu). Te koze so se pasle zadnji dve zimi kakor divje, da niso prizadejale kozerecem skoro nikakega truda.“

V splošno zadovoljnost ljudstva smo napravili z malimi stroški pot v planico. Po tej poti bomo vlačili seno iz senožetij domov.

Neka komisija iz Gorice je prisla pregledovat naše občinsko gospodarstvo. Kaj je našla, če vse v redu ali tudi marsikaj v ne-redu, tega ne vemo. Govori se marsikaj, a počakajmo konca.

Drežničar. — V Ločniku je občinsko starostvo imenovalo občinskim tajnikom Slovenca gospoda Stefana Cociancig-a, brata deželnega poslanca iz Podgorje. Takoj je tamkaj župan „Slovenec“, tajnik pa „tudi“.

Krajski svet v Ločniku je zdaj v oblasti „Lege Nazionale“. Predsednik g. Zottig je oh enem predsednik „Lege“: občinska zastopnika M. Rega in P. Rosta sta tudi huda Legovca. Nadučitelj in dekan sta torej proti trojici brez moči. — Čajemo da ona trojica bi rada skušala svoje zobe nad tamošnjo slovensko solo. Nam se sicer zdi smešna taka zavest trojice v svojo moč, vendar bi bilo morebiti bolje, da se tamošnja slovenska sola izloči iz področja krajnega soškega sveta ločniškega.

Lega Nazionale se čedalje bolj siri po Furlaniji. Furlani najbrž menijo, da jim „Lega“ prinese dosti polente. Zdaj namenljajo so ustanoviti v Pierisu podružnico tega društva.

28. t. m. priredi goriska podružnica „Lege Nazionale“ velik koncert. Slovenci na deželi že zvedo po primernih potek razna imena trgovcev, obrtnikov, odvetnikov, zdravnikov itd., ki se udeležijo koncerta tega Slovencem skrajno sovražnega društva.

V Tržiču se je bil sestavljal odsek 20 gospodov, ki je hotel prirediti veliko slavnost v korist „Lege Nazionale“; ali e. kr. okrajno glavarstvo v Gradišču je slavnost prepovedalo. Odsek se je pritožil na namestništvo.

Znani gorški mladiči so zbirali doneske za „Lega“ v spomin velikih patrijotov Kosuta in Favetija. Torej „Lega“, Kosut, Favetti, to je „patriotizem“ nekaterih naših Goricanov. Nas Slovencev tak patriotizem prav nič ne vznemirja, da brezkrbno spimo zaradi njega.

Furlanska železnica. — Dela na tej progri prav hitro napredujejo, ker razun mostov je grajenje prav lahko in ceno. Vendar bo prav težko dogotoviti vsa dela že do 21. maja, kakor želite inženirja Antonelli in Drossi, da bi se železnica že otvorila. (Moža bi namreč rada otvorila železnico se pred letom, od kar sta 22. maja 1893. dobila dovoljenje za gradnjo.)

Vipavska železnica. — Gori smo povedli, kakšo lepo napredujejo deli pri furlanski železnici; nasproti temu pa moramo omeniti, da uprašanje o železnici po Vipavski dolini čedalje bolj trdno spi. Načrti so dogotovljeni in zdaj je pač že skrajni čas, da se zganejo merodajni kregi, ki imajo to reč v rokah. Furlanska in vipavska železnica ste bile vedno smatrani kot eno samo upravljanje, katero treba skupno rešiti. Ali zdi se, da zdaj, ko je furlanska železnica gotova, se neka gospoda niti ne spomni več na prepotrebno železnico po naši rodovitni Vipavski dolini. Upamo, da se pa naši državni poslanci zopet oglaščajo v tej zadevi.

Podgorska papirnica je dobila novega vodja namesto g. Huntemüllerja; novi vodja je tudi Nemec. — Toda Huntemüllerjev načrt o upeljavi električne razsvetljave v Gorici ostane tudi zanaprej nepremjen.

V Željanju je dne 3. t. m. umrla sovproga gosp. Petra plem. Zučato, rojena Štrukelj. Pokojnica je bila tako dobrotoljiva gospa. Vsem znancem je milo po njej. Zapustila je 7 nedoraslih otrok. — Mir njeni blagi dusi!

Ah te pošte! — Zopet pritožba! Načelnik iz Kormina nam poroča, da „Soča“ od 23. marca je prisla v Kormin redno naslednji dan, kar dokazuje pečat, a v roke jo je dobil še le 29. marca, in to vso zmečkanter narobe spravljeno (z glavo od znotraj.) Prav bi bilo, ako bi postno ravnateljstvo dozna, kdo na korminski posti si je dovolil takšno salo?

Kažpot. — O tej knjigi iz naše tiskarne se listi kaj pojavljajo izražajo. „Slovenec“ pravi med drugim: „Ta knjiga je v tej popolnosti svoje vrste prva. Nobena druga slovenska dežela nima takega „Kažpot“..... Knjiga je jasno spredno in srečno urejena, lepo natisnjena in primeroma zeleno cenena, ter bude izvestno kako dobro služila najraznovrstnejšim krogom“.

„Edinstvo“ od sobote pravi mej drugim: „S tem ukusno tiskanim „Kažpotom“ obogatil je g. izdajatelj slovensko opisovalno književnost. Knjiga prinaša..... itd. .... Knjiga priporoča se sama ob sebi že po bogati svoji vsebinji in prepričani smo, da pridno posežejo po njej poleg slovenskih rodoljubov posebno slavna županstva na Goriskem in Primorskem sploh“.

Tako kritika. Upamo, da slovensko občinstvo res poseže po tej koristni knjigi, ker le takoj nas vspodbudi, da bomo nadaljevali z izdajanjem „Kažpot“. Ako bomo pa imeli že prvo leto poleg ogromnega truda še gmotno izgubo, potem seveda drugega letnika ne bo več na svetlo.

Kažpot smo poslali mnogim rodom ljubom na ogled. Kdor ga ni takoj vrnil, potrdi naj se plačati ga, ker zamazanih in odrabljениh knjig ne moremo nazaj sprejemati.

Odisjeja. — Jutri izide 4. snopje „Slovenske knjiznice“, ki dovrši „Odisjejo“. — Vsi štirje snopci, obsegajoči 16 tiskanih pol, bodo skupaj vezani in bodo veljali le 48 kr., elegantno vezani pa 1 gld.

Osebne vesti. — V sredo sta se poročila v Gorici hecera deželnega računarja g. Olga Jegličeva in gosp. Henrik Schmalz, uradnik državnih železnic in rezervni poročnik v Selzthalu. — V Kobaridu se poroči g. Ivan Grablji, učitelj v Kobljeglavi, z g. Marijo Bajt. — Gosp. M. Lovrenčič, učit. v Št. Petru, se je poročil z g. J. Grbičevou, sestro pokojnega nadškofa Št. Lovrenčiča. — Novoporočenec: M. Mogača ljeta.

Notarjem v Tolminu na mesto pokojnega g. Jos. Ivančiča je imenovan vrlnarodnik gosp. dr. Fran Kotnik iz Ljubljane. To imenovanje razveseli vse Slovence na tierškem, ker z gosp. dr. Kotnikom dobimo v svojo sredstvo mož, ki bo gotovo na vse strani mož na svojem mestu. Dobro nam došel!

Posojilnica in hranilnica v Ajdovščini, registravana zadružna z neomejeno zavezo, je postavno dovoljena in prične svoje delovanje 1. maja t. l. — Opozarjamо častito duhovščino in vse slavno občinstvo na ta prekoristni narodno - ekonomični zavod in vabimo k obilemu pristopu. — Deleži znašajo po 10 gld., vstopnina 2 gld. za osebo. Posojila se bodo dejala le udom posojilnici po 6% letnih obrestij. Hranilne uloge se bodo pa sprejemale od vsakogar in se bodo obrestovalo po 4%. — Vsa natančnejša pojasnila daje načelnštvo.

Načelnštvo „Posojilnice in hranilnice v Ajdovščini“, registravana zadružna z neomejeno zavezo.

Načelnik: Avg. Casagrande.

Cesar v Opatiji. — V zadnjem „Primoru“ je po pomoti stavčevi bila uvrščena napačna novica o potovanju presv. cesarja Franca Josipa v Opatijo. Cesar je do spelj tukaj že prejšnji četrtek. Pripeljal se je s posebnim dvornim vlakom v Matulj. Narod hrvaški in slovenski je navdušeno pozdravil svojega vladarja. V Matuljah in v Voloskem sta bila postavljena slavoloka, ki sta bila nadičena s cesarskimi in hrvaškimi zastavami. V Skrbici je bilo razobesileni veliki hrvaški in slovenski zastavi. Volosko bilo je vse v praznišči oblike; enako Opatija. Na tisoče naroda je klicalo krepak „živo“ svojemu cesarju in kralju v pozdrav. — Nemški cesar je pričakoval cesarja že v Matuljah. Takoj ob prihodu v Opatijo posetil je nemško cesarico v letovisu „Amalia“, potem pa se je odpeljal na Volosko posetil nadvojvodino toskansko. — Zvečer se je cesar vrnil zopet na Dunaj. Tudi na poti iz Opatije do postaje v Matuljah je narod navdušeno pozdravil cesarja. Presv. cesar je bil prav zavoljen s sprejemom in naložil je namestniku Rinaldiniju, naj naznani ljudstvu Njegovo najvišjo zahvalo. To se je tudi kmalu zgodilo z lepaki v treh jezikih, namreč: v nemškem, laščem in konečno v hrvaškem jeziku. — Nemški cesar vrne cesarju poset na Dunaju, kjer ostane pa tudi le en sam dan.

Tržaška „Edinstvo“ se je preselila v ponedeljek iz Dolencove tiskarne v Amatijevu. Za njo pojdejo baje tudi drugi slov. listi, ki so se doslej tiskali pri Dolencu. — Na uvodenem mestu sobotne stevilke pripoveduje, da ni našla skoraj nikake podpore v Ljubljani, pač pa v prejšnji meri doma v Trstu in okolici. Ali ker znašajo stroški nad 200 gld. na teden, prosi svoje naročnike, naj bi točno vrsili svoje dolžnosti in širili list med znanci in prijatelji. — „Edinstvo“ nam nadomeščuje zdaj slovenski dnevnik v Trstu; vredna je podpora, zato podpiraj jo, kdor zmore 10 gld. naročnine na leto.

Tržaška posojilnica in hranilnica je imela lani 116.877 gld. denarnega prometa. Čistega dobička je imela 639 gld. — Istrska posojilnica v Ptuju je pa imela 260.000 gld. prometa, čistega dobička pa 518 gld.

S takimi denarnimi zavodi pridemo do gmotnega blagostanja, ki nam zagotovi veliko večji uspeh tudi v politiki, književnosti in narodni umetnosti. Zato podpirajmo jih!

Dr. Ferjančič v Idriji. — Delavsko bralno društvo v Idriji je izvilito državnega poslanca dr. Andreja Ferjančiča svojim častnim članom. Dr. Ferjančič je sel osebno zahvalil se za to odlikovanje na velikonocni ponedeljek; ob tej priliki je sklical tudi volilni shod, kateremu je poročal o sedanjem politiskem položaju v Avstriji. Govoril je povsem v istem zmislu, kakor pišemo tudi mi o našem notranjem položaju in o koaliciji, o kateri je pisal celo dr. Mahnič v zadnjem „Kataliku“, da je: neavstrijska, nepatriotična in nepopularna. — Volilci so izrekli poslancu zaupnico.

Osrmočeni obrekovalci. — Poročali smo, kako novico je objavil poljski „Czaś“ o prvoroditelju koroških Slovencev preč. g. Župnik E. Einspelerju. Priporočeval je namreč, da je bil župnik E. pohvaljen pri obnem zboru slovanskega dobrodelnega društva v Petrogradu kot izboren pospešitelj pravoslavlja in ruskih koristij na slovanski jugu. Toda grda laž je zdaj dokazana. „Czaś“ je priobčil oni lažnji dopis iz Petrograda (!) 11. februarja, dočim se je obnem zbor istega društva vrnil se le 27. februarja. Ali tudi takrat ni bil imenovan župnik Einspeler. — Radovedni smo, kako se opraviti poljski „Czaś“ radi krivice, katero je naredil preč. g. Einspelerju.

Hrvatska vlada je zopet znane svoje strune napela. Dejala je v pokoj vseučiliškega profesora Brestinskega, odločnega političnega nasprotnika sedaj vladajoče stranke madjarske.

<p

